

Rovaniemen kaupunki
Kaupunginhallitus
PL 8216
96101 Rovaniemi
kirjaamo@rovaniemi.fi

LAUSUNTO

4.4.2018

Dnro 169/2018

Asia: Paliskuntain yhdistyksen lausunto
Viite: Lausuntopyyntönnö 5.3.2018

NIVANKYLÄ-YLIKYLÄ OSAYLEISKAAVA

kaavaehdotus

Rovaniemen kaupunki valmistelelee osayleiskaavaa Nivankylä-Ylikylä alueelle. Suunnittelualue on yksityisten ja kaupungin omistamaa maata. Kaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/1999) 42 §:n mukaisesti yksityiskohtaisena aluevarauskaavana, joka ohjaa suoraan rakentamista ja muuta maankäyttöä. Yleiskaava toimii siten keskeisimpänä elinkeinotoiminnan sekä kaiken maankäytön yhteensovittamisen välineenä alueella. Kaavalla osoitetaan mm. uutta asuinrakentamista Ounasjokivarteen Nivankylässä ja matkailupalveluiden alueita Olleronvaaraan. Vennivaaran kupeeseen on jätetty laaja asemakaavoitettavaksi tarkoitettu alue, johon tullaan suunnittelemaan uutta asumista.

Suunnittelualue sijoittuu Palojärven paliskunnan alueelle. Paliskunnan suurin sallittu eloporumäärä on 5 000 ja poronmistajia oli 174 poronhoitovuonna 2016-2017. Paliskunnan poronhoito tukeutuu vahvasti luonnonlaitumien ympärivuotiseen käyttöön. Kaava sijoittuu porojen syystalven- ja talven laidunalueelle. Kaava-alueen ulkopuolella Vennivaarassa on paliskunnan syöttöaita, johon kerätään poroja talvella. Kaava-alueella sijaitse paliskunnan osakkaan porotilamatkailuyritys, joka on merkitty kaavaluonnokseen RM-merkinnällä eli matkailupalvelujen alueena.

Poronhoidon huomioon ottaminen kaavoituksessa

Poronhoitolaki (PHL) on erityislaki, joka tulee ottaa huomioon kaavoituksessa ja muussa poronhoito-alueella tapahtuvassa toiminnassa. Poronhoidon kannattavuuden edellytys on vapaa laidunnusoikeus. Se on tarkoitettu ja tunnustettu pysyväksi oikeudeksi ja turvattu erityislaille (PHL 3 §). Se tarkoittaa porolle oikeutta ottaa ravintonsa vapaasti luonnosta muutamien poikkeuksin. Ne eivät saa aiheuttaa vahinkoa saamelaisalueen eteläpuolella muun muassa vakinaisesti asuttujen talojen pihapiireissä (PHL 31 §). Tämä tarkoittaa paliskunnalle vahinkojen estämisen- tai aitaamisvelvollisuutta. Mikäli vahinkoja aiheutuu, on paliskunnalla korvausvelvollisuus. Loma-asuntojen pihapiirejä, PHL 31 § ei koske.

Poronhoidon edellytyksiä tulee turvata myös alueella voimassa olevan Rovaniemen vaihemaakunta-kaavan yleismääräyksen mukaan.

Kaavan vaikutukset poronhoitoon

Kaavaselostuksessa on kuvattu poronhoitoa alueella sanallisesti ja kartalla. Rovaniemen kaupungilla on käytössään TOKAT-hankkeessa uusittu poronhoidon paikkatietoaineisto, mikä on positiivista ja

tarpeen poronhoidon nykytilan ja vaikutusten arvioinnin kannalta. Sen lisäksi kaupungin yhteydenpito paliskuntiin kaavoituksen aikana on välttämätöntä.

Kaavassa osoitetaan uutta asuinrakentamista Nivankylään. Siellä rakentaminen on kuitenkin osoitettu olemassa olevan vanhan asutuksen sekaan. Nivankylän alueella ei ole ollut sanottavasti ongelmia porojen laidunnuksesta. Kaavaan on varattu asemakaavoitettavaksi tarkoitettu asuinalue Vennivaaran kupeeseen. Sinne voi olla odotettavissa aikaisemmilta vuosilta uusilla asuinalueilla tutuksi tulleita pihaporo-ongelmia. Etenkin tonttien perustamisen alkuvaiheessa on todennäköistä, että uusi kasvillisuus houkuttelee poroja laiduntamaan talojen pihossa loppusyksyllä tai alkutalvesta. Poroja voi myös kulkea asuinalueiden kautta vaihtaessaan laidunalueita.

Kaavassa annetaan seuraava yleismääräys:

Rakennettaessa poronhoitoalueella on huomioitava poronhoitolain 3 §:n takaama porojen vapaa laidunnusoikeus. Matkailupalvelujen alueiden (RM), retkeily- ja ulkoilualueiden (VR) ja uusien asemakaavoitettavien alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa on pyrittävä turvaamaan poronhoidon edellytykset.

Määräys on tarpeellinen, sillä se informoi uusia asukkaita alueen sijainnista poronhoitoalueella ja porojen vapaasta laidunnusoikeudesta. Alueelle suunnitellaan matkailupalveluita ja virkistyskäyttöä sekä erikseen asemakaavoitettavia uusia asuinalueita, mitkä voivat häiritä porojen laidunnusta ja poronhoitotöiden suorittamista (porojen kokoamista, kuljettamista) alueella. Siksi määräyksen loppuosa, joka mukaillee voimassa olevan maakuntakaavan yleismääräystä, on niin ikään perusteltu ja erittäin tarpeellinen. Jatkosuunnittelussa ja toiminnassa tulee ottaa huomioon paliskunnan poronhoitotyöt Vennivaaran alueella, jotka tapahtuvat marraskuun lopussa tai joulukuussa. Toimijat voivat olla näistä yhteydessä paliskuntaan.

Paliskuntain yhdistyksellä ei ole muuta huomautettavaa kaavasta.

Paliskuntain yhdistys muistuttaa, että pihaporo-ongelman ennalta ehkäisyyn Vennivaaran uudella asemakaavoitettavalla alueella tulee kiinnittää erityistä huomiota tulevaisuudessa asemakaavoja laadittaessa. Esimerkiksi uusien pihojen aitaamista koskevat suositukset tai määräykset ovat yksi huomioon otettava seikka. Rovaniemen kaupunki on luvannut liittää tontin luovutusasiakirjojen yhteydessä Paliskuntain yhdistyksen laatiman oppaan porojen kanssa toimimisesta. Yhdistys jatkaa toistaiseksi porovahtipuhelimen, mihin pihaporoista voi kaupungin alueella soittaa, ylläpitoa. Palojärven paliskunta on myös nostanut esille suoja-aidan rakentamisen, joka estäisi poroja tulemasta asutusalueille Nivankylä-Ylikylä suunnalla. Aita jatkuisi kaupungin länsipuolella aina rautatien varteen saakka. Aidan rakentaminen edellyttää kuitenkin vielä suunnittelua, rahoitusta ja maanomistajien suostumusta, joten se voi olla pitkä prosessi. Rovaniemen kaupungin osallistuminen hankkeen edistämiseen olisi erittäin tärkeää.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

ma/ao